

על יד נרות לעירון בפרשת השבוע
ערוכים בידי מחמה ליבוביץ
שנה שלישית

פרשת בשלח (תש"ד) פרק י"ג י"ז - י"ח.

א. שאלות במבנה הפירוש ובסדר המקראות.

1. פסוקים יז - יח.
באיזו מלה נגמר המשפט הנטפל ובאיזו מחיל המשפט הראשי?
שים לב: שתי השורות אפשריות לשאלת זו - עליך לנמק את שתיהן!
א עיני רש"י ד"ה ויסב. א ראב"ע ד"ה ויהי בשלח.

2. על המשך המקראות מקשה אברבנאל: באמרו "וחמושים עלו בני ישראל..."
כי הנה הדברים האלה אינם נכתיבים במקום הראוי להם והיה ראוי לכותבם
בפרשת "ויסעו בני ישראל מרעמסס סכונה" (יב' לו') וסם היה לו לספר
טעלה אותו ההסוף הרב חמושים...
ענה על שאלתו

ב. י"ז ולא נחם... דרך ארץ... כי קרוב הוא...

1. רש"י ד"ה כי קרוב הוא... מה הקסי וכיצד מחרצו רש"י?
2. כיצד מפרש רש"י את "כ"ה האסון" ואת "כ"ה הסנה" שבפסוקנו?
3. כיצד מתרץ רמב"ן את הקסי הז'ל?
4. מהי טענת רמב"ן נגד רש"י? (באר את דבריו "היה כי אחר אלוקים מוקדם").
5. כיצד אפשר להסיר את הלוגת הרמב"ן מעל רש"י?
6. למי מטניהם מטכ"ם ראב"ע?
7. במה שונה דעת הרמב"ם מדעת כל המפרשים?

מורה נבוכים ו' פרק כ"ד: הוא יתעלה הקדים להרגילכם הטורח במדבר להרבות
טובתכם כשתכנסו לארץ וזה אמת, כי היציאה מן הטורח אל המנוחה יותר
ערבה מן ההתמזה על המנוחה, וידוע שלולא טורחם ועמלם במדבר לא היו
יכולין לכבוש הארץ ולא להלחם ביושביה. הנה אמרה התורה זה: "כי אמר
אלוקים פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה ויסב אלוקים דרך המדבר
יב סוף, וחמושים עלו..." כי המנוחה חסיר הגבורה וצוק הפרנסה והעמל
יחננו הגבורה, והוא הטובה אשר באה בענין הזה באחריתם.

מורה נבוכים ו' פרק ל"ב: ... שאין בטבע האדם שיגדל על מלאכת עבודה
בחדר ובלבנים והדומה להם ואחר כן ירחץ ידיו לשעתו מלכלוכם וילחם
עם ילסדי הענק פתאום... שיחיה מחכמת השם להסב אותם במדבר עד
שילמדו גבורה, כמו שנודע שההליכה במדבר ומעוט הנאות הגוף מרחיצה
וניוצא בהם יולידו הגבורה והפכט יולידו רך הלבב, ונולדו גם כן
אנשים שלא הרגלו בשפלות ובעבדות...

ג. פן ינחם. ראב"ע ד"ה כי קרוב החל מן "וידענו כי ה' יודע".

1. מה קשה לו ומה עינין "דברה חורה כלשון בני אדם" לפסוקנו?

2. הידועה לך דרך אחרת לפירושו קטי זה?

ד. שאלות ודיוקים ב"ש"י:

א (1) י"ז ד"ה ויהי בשלח

ב (2) " כראותם מלחמה.

ג (3) י"ז ד"ה פן ינחם.

ד (4) י"ח " ים סוף.

בעל צידה לדרך מקשה על רש"י: מה ראה
להביא ראיה מפדשת כי חסא וממשלי ולא
הביא ראיה לדבריו ממה שנאמר בסמוך יג'
כ"א בעמוד ענן לנחותם. ענה על המיחתו
מפרשי רש"י מקשים: למה לא נקט רש"י מלחמת
עמלק של פרשתנו (פרק י"ז) ונקט מלחמת
העמלק והכנעני שבמדבר (יד' ט"ג מ"ד).
מה עונה לסאלה זו רמב"ן ד"ה כי אמר
אלוקים?

מה ראה רש"י להקדים פרושו לד"ה
כראותם מלחמה ולאחר ד"ה פן ינחם,
אע"פ שסדר הפסוק הפוך?

הטוה לדבריו ראב"ע ומלת המדבר עד
"וכמזהו רבים"
מה ביניהם?